

Peněžitá pomoc pro oběti trestných činů by se mohla zvýšit. Změnu požadoval i ombudsman

24.7.2024 - | Kancelář veřejného ochránce práv

Návrh mění způsob výpočtu peněžité pomoci. Místo konkrétních částek by měl zákon nově obsahovat podíly či násobky průměrné mzdy.

Zachovává přitom poměr, jaký měla peněžitá pomoc k průměrné mzdě v roce 2013, kdy vznikl současný zákon o obětech. Pomoc od státu mohou oběti využít na léčbu fyzických i duševních následků trestného činu. Mohou díky nim také dorovnat výpadek příjmů v době, kdy nezvládnou kvůli utrpené újmě naplno pracovat.

„Plán navázat peněžitou pomoc na průměrnou mzdu zároveň zaručí, že se budou částky i do budoucna valorizovat. Neměla by se tak opakovat situace, kdy reálná hodnota peněžité pomoci za posledních deset let klesla o třetinu,” ocenil zástupce ombudsmana Vít Alexander Schorm. Spolu s ombudsmanem Stanislavem Křečkem i pomáhajícími organizacemi na nedostačující výši pomoci obětem upozorňovali již několik let.

Pro výpočet peněžité pomoci se bude používat průměrná mzda dva roky před podáním žádosti o peněžitou pomoc. Ilustrační částky pro žádosti podané v letošním roce vypočítali předkladatelé v důvodové zprávě:

Ombudsman v minulosti doporučoval také zavedení paušální částky peněžité pomoci i pro oběti sexuálních deliktů a pro týrané děti. Tato změna se ale nakonec do návrhu nedostala. Oběti z těchto dvou skupin tak budou muset i nadále prokazovat vznik – typicky psychické – újmy. *„Jako promarněnou příležitost vnímám, že návrh nepočítá se zřízením zvláštního účtu, kam by směřovaly prostředky z odklonů v trestním řízení. Podle důvodové zprávy mají prostředky z odklonů nadále vylepšovat bilanci státního rozpočtu. Mám za to, že z odklonů by se měla výslovně financovat jak přímo peněžitá pomoc, tak například i právní pomoc obětem, kterou poskytují pomáhající organizace,”* zhodnotil Schorm.

Co jsou to odklony v trestním řízení?

Odklony v trestním řízení jsou alternativní způsoby řešení trestních případů mimo tradiční soudní proces. Zahrnují instituty jako podmíněné zastavení trestního stíhání, narovnání a podmíněné odložení podání návrhu na potrestání.

Tyto mechanismy umožňují efektivnější a rychlejší vyřešení méně závažných trestných činů, přičemž zohledňují zájmy poškozeného i obviněného.

Odklony mohou vést k nápravě škody a obnově vztahů mezi stranami. Jejich součástí je povinnost pachatele složit peněžité prostředky, které mají být využity na pomoc obětem.

Více například na:

<https://verejnazaloba.cz/vice-o-sz/vse-podstatne-o-trestnim-izeni/odklony/>

Pozitivní podle zástupce ombudsmana je, že aktuální návrh počítá s více penězi pro ty, kdo obětem pomáhají. Nyní má Probační a mediační služba ke svému rozpočtu nárok na 5 % z nespotřebovaných prostředků z majetkových trestních sankcí. Projednávaná novela by zavázala stát, aby vyčlenil dalších 10 %. Polovinu z nich by dostala navíc právě Probační a mediační služba a druhou polovinu by Ministerstvo spravedlnosti rozdělilo mezi organizace pomáhající obětem.

„Podle dat z posledních čtyř let by se podle nových pravidel mohlo pomáhajícím organizacím rozdělit 12–20 milionů korun ročně, v současnosti na dotacích dostávají přibližně 8 milionů. Určení konkrétního zdroje financí je cesta dobrým směrem. Podle důvodové zprávy se ovšem nejedná o čisté navýšení prostředků pro pomáhající organizace, ale jen o vyčlenění stálé položky namísto současných dotací. Přínos by tak ve výsledku mohl být menší, než by se na první pohled mohlo zdát,“ upozornil zástupce ombudsmana s tím, že poskytovatelé pomoci neměli možnost o této plánované změně s autory návrhu diskutovat. Navíc jako poslanecký návrh neprocházela novela běžným připomínkovým řízením.

- Tisková zpráva – 22. 2. 2024
- Tisková zpráva – 16. 11. 2023
- Tisková zpráva – 20. 12. 2022
- Tisková zpráva – 22. 2. 2022
- Zpráva o šetření – poskytování peněžité pomoci obětem trestných činů
- Výběr ze zprávy o šetření – shrnutí a doporučení
- Práva obětí stručně
- Formuláře žádostí o peněžitou pomoc (dole v seznamu)

https://www.ochrance.cz/aktualne/penezita_pomoc_pro_obeti_trestnych_cinu_by_se_mohla_zvysit-_z_menu_pozadoval_i_ombudsman